

مطالعه کارگفت‌های نامه مقام معظم رهبری به جوانان اروپا و آمریکای شمالی

نویسندگان: فائزه عرب یوسف‌آبادی^۱، داود سیفی قره‌یتاق^۲، عبدالباسط عرب یوسف‌آبادی^۳

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۴/۵/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۴/۴/۱۸

فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال هجدهم، شماره ۶۷، تابستان ۱۳۹۴

چکیده

حملات تروریستی فرانسه و نمونه‌های مشابه آن در برخی دیگر از کشورهای غربی، موجب نگرش نامه‌ای شد تا مقام معظم رهبری به صورت مستقیم با جوانان اروپا و آمریکای شمالی درباره این تحولات سخن بگویند و آن‌ها را به تحقیق آگاهانه درباره اسلام و زندگی پیامبر دعوت کنند و در این میان بر حق آزادی مذهبی به عنوان یکی از بارزترین مصادیق حقوق بشر تأکید کنند. سؤال اصلی مقاله این است که از منظر فنون زبان و بلاغت ادبی، کارگفت پایه این نامه کدام است؟ پاسخ‌گویی به این پرسش با استفاده از نظریه کارگفت سرل و باتکیه بر روش توصیفی-تحلیلی؛ و بررسی و تحلیل بلاغت ادبی نامه مقام معظم رهبری انجام شد. مهم‌ترین یافته‌های پژوهش این است که از میان کارگفت‌های تصریحی، ترغیبی، عاطفی، تعهدی و اعلانی، کارگفت پایه در زبان این نامه کارگفت تصریحی است؛ به این دلیل که در متن مورد نظر، زبان در خدمت توصیف اسلام و ارائه تصویر و چهره‌ای روشن از اسلام برای جوانان اروپا و آمریکای شمالی است.

واژگان کلیدی:

کارگفت، نامه مقام معظم رهبری، جوانان اروپا و آمریکای شمالی، اسلام.

۱. استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه زابل (نویسنده مسئول) Famoarab@uoz.ac.ir

۲. عضو هیئت علمی گروه حقوق دانشگاه زابل. Dseify@uoz.ac.ir

۳. استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه زابل Arabighalam@uoz.ac.ir

۱- مقدمه و بیان مسئله

یکی از مهم‌ترین وظایف حکومت اسلامی تبلیغ و اشاعه دین اسلام بر پایه اصل آزادی است. بر این اساس رهبر معظم انقلاب اسلامی، در نامه‌ای جوانان اروپا و آمریکای شمالی را به تحقیق و تعقل آگاهانه درباره اسلام از طریق منابع اصیل و زندگی پیامبر دعوت فرمودند. پس از انتشار این نامه با توجه به نوع مخاطب نامه دو واکنش متفاوت درباره آن مشهود است: گروه اول، کسانی که منطق موجود در این پیام را درک کرده‌اند. در میان کامنت‌هایی که در انتهای خبر و یا پیام رهبری در سایت‌های انگلیسی‌زبان یافت می‌شود، عده‌ای با نگاه مثبت به این نامه اشاره کرده‌اند؛ به‌عنوان مثال فردی در «راشا تودی» می‌نویسد: «حق با اوست، اینجا در غرب، بیشتر افراد دیدگاه منفی از اسلام دارند اما هیچ اطلاعاتی از تاریخچه اسلام و یا دانشی درباره این دین ندارند» (توحیدیان، ۱۳۹۳/۱۱/۸).

«یاووز اوزوگو»، اندیشمند آلمانی، از این نامه به‌عنوان نوعی فراخوان خطاب به جوانان غربی نام برد که بسیاری از آن‌ها امروزه احساس مطلوبی نسبت به زندگی روزانه خود در غرب ندارند و در واقع از سیاست‌های زمامداران خود ناامید و مأیوس هستند (اوزوگو، ۱۳۹۳/۱۱/۲۰). پرفسور «کوین برت»، تحلیل‌گر و پژوهش‌گر آمریکایی نیز چنین می‌نویسد: «شاید برای برخی از خوانندگان این که یک رهبر اسلامی خواستار تفکر آزاد است، جای تعجب داشته باشد. در غرب، معمولاً چنین تصور می‌شود که آزاداندیشان با مذهب مخالف‌اند. دکترین امروزی غرب بر این باور است که مذهب و تفکر آزاد همواره در تقابل با یکدیگر قرار دارند» (برت، ۲۰۱۵/۱/۲۱).

گروه دوم، افرادی هستند که با پیش‌ذهنیتی منفی از اسلام و آموزه‌های رحمانی، به طرح سؤال و تشکیک در خصوص اسلام پرداختند. این افراد در واکنش به پیامی که ایشان را به مطالعه کتاب آسمانی دعوت می‌کرد، شبهات موجود در ذهن خود را در قالب کامنت‌هایی در انتهای اخبار مرتبط با پیام نامه مطرح کردند؛ اگرچه طرح این شبهات تحت تأثیر تبلیغات رسانه‌های غربی است؛ زیرا رویکرد کلی رسانه‌های غربی در قبال هر ابزار تبلیغاتی اسلام راستین، سکوت، انتشار گزینشی و گاهی تحریف است. (الحجار، ۱۳۸۲، ص ۷۲)

با توجه به آنچه گفته شد، اکثر رسانه‌های غربی و عربی این نامه را بازتاب دادند؛ ولی این بازتاب عاری از جهت‌گیری نبود؛ به‌عنوان مثال قسمت انگلیسی بی‌بی‌سی این نامه را به شیوه‌ای دیگر بازتاب داد و نوشت: «رهبر ایران صریحاً از جوانان غربی خواسته است تا خودشان اسلام را بیازمایند و راجع به اسلام به شیوه پدران و رسانه‌های غربی قضاوت نکنند» (مرادی: ۱۳۹۳/۱۱/۸). همان‌طور که می‌بینید، عبارت

«اسلام را بیازمایند» در نامه رهبری وجود ندارد و الصاق این عبارت نوعی جهت‌گیری بر سخن اصلی نامه تحمیل می‌کند.

با توجه به آنچه گفته شد، برای تبیین بهتر پیام‌ها و اهداف این نامه، بررسی فنون زبانی و بلاغی این متن ضروری می‌نماید؛ بنابراین ابتکار این پژوهش در تحلیل زبان‌شناسانه متن نامه مقام معظم رهبری است. چنین پژوهشی کمک شایانی در تبیین بهتر پیام‌ها و اهداف مندرج در نامه‌های سیاسی خواهد کرد؛ زیرا با ارائه نتایج آن، شیوه بیان اهداف اصلی نامه از طریق کارگفت‌ها^۱ مشخص می‌شود و راه بر تأویل‌ها و تفسیرهای تحریف‌شده بسته می‌شود.

مسئله اصلی که پژوهشگران را بدین مطالعه واداشته است، بررسی این متن از منظر فنون زبان‌شناسی و سخنوری و تبیین میزان بلاغت زبان این متن در شگردهای مکالمه با مخاطب و شیوه‌های تأثیرگذاری بر آن‌ها از طریق تحلیل کلیه کارگفت‌های این نامه - از جمله کارگفت‌های تصریحی یا اظهاری^۲، کارگفت‌های ترغیبی^۳، کارگفت‌های عاطفی^۴ و کارگفت‌های تعهدی^۵ - است.

با توجه به آنچه گفته شد، در این مقاله به بررسی کارگفت‌های نامه مقام معظم رهبری به جوانان اروپا و آمریکای شمالی می‌پردازیم و بر آنیم که با نشان دادن کارگفت‌های این متن علاوه بر بیان موقعیت کیفی گزاره‌ها، به پاسخ این پرسش‌ها برسیم که کارگفت‌های به‌کاربرده شده در این متن کدام است؟ و در این میان کارگفت پایه در زبان این متن کدام است؟

پژوهش بر پایه این فرضیه شکل گرفت که کارگفت‌های به‌کاربرده شده در این متن عبارت‌اند از: کارگفت تصریحی، ترغیبی، عاطفی و تعهدی. در این میان، کارگفت اظهاری، کارگفت پایه در زبان این نامه است که در بیشتر گزاره‌ها حاضر است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

۲-۱- مبانی نظری پژوهش

از میان همه مسائل مطرح‌شده در نظریه عمومی کاربرد زبان، نظریه کارگفت یا کنش گفتار بیشترین توجه را به خود معطوف داشته است (لوینسون، ۱۹۹۷، صص ۲۲۶). این نظریه زبان را در بافت کنش انسانی قرار می‌دهد و درباره کارکردها و هدف‌های کنش انسانی که از طریق جملات محقق می‌شوند، تحقیق می‌کند. نظریه کارگفت

۱. سایر معادل‌های فارسی این اصطلاح (acts speech) عبارت‌اند از: کنش گفتار و افعال گفتار

2. Representative Acts or Assertive

3. Directives Act

4. Expressives Act

5. Commissives Act

یکی از مهم‌ترین روش‌های تحلیل صحبت تعاملی است که با رویکردی گفتمان‌شناسی (صفوی، ۱۳۷۹، صص ۱۷۳) میان ابزارهای زبان‌شناسی و اهداف روایت‌شناسی در نقد ادبی پیوند برقرار می‌کند. با استفاده از این رویکرد می‌توان به تحلیل کارگفت‌های هر نوع متنی؛ به‌ویژه متون سیاسی و دینی پرداخت و لایه‌های پنهان چنین متونی را از این زاویه آشکار ساخت.

این نظریه که نخستین بار توسط آستین^۱ مطرح شد، واکنشی بود نسبت به سه اصلی که معنی‌شناسان زبانی و معنی‌شناسان منطقی آن‌ها را اساس نگرش نسبت به معنی پذیرفته بودند. این سه اصل عبارت بودند از:

- جملات خبری گونه اصلی جملات زبان هستند.
- کاربرد اصلی زبان، اطلاع دادن از طریق جملات است.
- صدق و کذب معنی جملات را می‌توان تعیین کرد (صفوی، ۱۳۷۹، صص ۱۷۴-۱۷۳).

آستین بارداً این اصول و اعمال ملاحظاتی خویش، شرایط شکل گرفتن نظریه کنش‌گفتار را فراهم کرد (پهلوان نژاد و اصهبانانی، ۸۷۳۱، صص ۳). از منظر او کارگفت در واقع کنش و عملی است که در خارج از زبان تغییر ایجاد می‌کند. (گرین، ۱۹۹۱، صص ۲۹) او نخستین فیلسوفی بود که بیان کرد در میان اظهارات زبانی طبقه مهمی وجود دارد که دارای صورت جمله‌های خبری است، با این حال که نه صادق است و نه کاذب؛ زیرا قصد گوینده از ادای این جملات، توصیف وضع و حال و یا یک واقعیت نیست و این قصد شامل انجام یک فعل است (ساجدی، ۱۳۸۱، صص ۱۲۵)؛ مثلاً اگر کسی بگوید «قول می‌دهم که درس بخوانم» قصد او از این جمله خبری توصیف وعده و یا حکایت از وعده نیست؛ بلکه با همین جمله وعده می‌دهد و «فعل وعده» را تحقق می‌بخشد. (سلیمی نوه، ۱۳۸۳، صص ۵۷)

پس از او، سرل^۲ با اعتقاد به این که سخن گفتن عبارت است از «وارد شدن در گونه‌ای قاعده‌مند» (سرل، ۱۳۸۷، صص ۱۱۷) این نظریه را گسترش داد و ثابت کرد که وقتی گفته‌ای بیان می‌شود، چهار کنش هم‌زمان صورت می‌گیرد که عبارت است از: کنش گفتن، کنش گزاره‌ای، کنش منظوری و کنش تأثیری. او معتقد بود که گفته‌ها علاوه بر دلالت‌گری قادرند کارهای گوناگونی را نیز انجام دهند؛ برای مثال ایفاگرهایی^۳ نظیر «من نام این کودک را سعید می‌گذارم» و «من تو را محکوم به اعدام می‌کنم» در

1. Austin

2. Seral

1. Performatives

عمل نیز نتایج و عواقبی را ایجاد می‌کنند (چاوشیان، ۱۳۸۷، ص ۱۲۵)؛ بدین منظور سرل کنش‌های مختلف گفتار را به همراه رمزگان‌هایشان به شرح ذیل دسته‌بندی کرد:

۲-۱-۱- کارگفت‌های تصریحی یا اظهاری، برای بیان یک واقعه یا گزارش از

یک فرآیند که آن را RF می‌نامیم (عرب یوسف‌آبادی و دیگران، ۱۳۹۱، ۱۲۹). در این نوع کنش، گوینده باور خود را درباره درستی قضیه‌ای بیان می‌دارد و وقایع و پدیده‌های جهان بیرون را توصیف می‌کند و می‌گوید که وقایع و امور در جهان بیرون چگونه هستند. (ایشانی و نعمتی قزوینی، ۱۳۹۳، ص ۲۸)

«نمونه بارز این دسته از کارگفت‌ها را می‌توان در پاره‌گفتارهایی مشاهده کرد که بر نکته‌ای تأکید می‌کنند یا به نتیجه‌گیری از نکته‌ای می‌پردازند.» (صفوی، ۱۳۷۹، ص ۱۷۵). چند نمونه از فعالی که دارای این نوع کنش هستند عبارت‌اند از: اظهار کردن، بیان کردن، گفتن، تکذیب کردن، تأیید کردن، شرح دادن، اعتراض کردن، بحث کردن، تصحیح کردن، دلیل آوردن، اثبات کردن، گزارش دادن و معرفی کردن (ایشانی و نعمتی قزوینی، ۱۳۹۳، ص ۲۹)؛ مثال:

الف- من شما را مخاطب خود قرار میدهم.

ب- سخن من با شما درباره دانش است.

۲-۱-۲- کارگفت‌های ترغیبی، برای بیان تقاضا، صدور دستور، ارائه پیشنهاد یا

طرح پرسش؛ این کنش را به شکل DF نشان می‌دهیم همان‌طور که از نام این کنش برمی‌آید، «منظور از چنین کنشی این است که کاربر زبان با استفاده از واژه‌ها، مخاطب را به انجام کاری و یا بازداشتن از آن کار، تشویق و ترغیب می‌نماید. به عبارت دیگر، کنش ترغیبی سه مقوله دستورها، درخواست‌ها و پیشنهادها را شامل می‌گردد» (عرب یوسف‌آبادی و دیگران، ۱۳۹۱، ۱۲۹).

کارگفت ترغیبی به بیان خواست‌ها و تمایلات گوینده آن می‌پردازد. «نمونه بارز کارگفت‌های ترغیبی را می‌توان در پرسش‌ها یا درخواست‌ها مشاهده کرد». افعال کارگفت‌های ترغیبی عبارت‌اند از: اجازه دادن، اخطار کردن، خواستن، دستور دادن، التماس کردن، القا کردن، شرط کردن، توصیه کردن، پند و اندرز دادن، اصرار کردن، هشدار دادن، دعوت کردن، سؤال کردن، اطمینان دادن، روحیه دادن و تشویق کردن هستند (پهلوان نژاد و اصفهانی، ۱۳۸۷، ص ۱۱)؛ مثال:

الف- شما باید درس بخوانید.

ب- توصیه می‌کنم که نماز بخوانید.

۲-۱-۳- کارگفت‌های عاطفی، برای بیان احساسات و ذهنیت افراد نسبت

به وقایع؛ این کنش را هم با نماد EF مشخص می‌سازیم (عرب یوسف‌آبادی و دیگران، ۱۳۹۱، ص ۱۲۹). در این گونه از کارگفت‌ها گوینده احساس خود را از طریق قدردانی، عذرخواهی، تبریک، ناسزا و جز آن بیان می‌دارد (رجب‌زاده و دیگران، ۱۳۸۹، ص ۱۲۷)؛ مثال:

الف- بدین وسیله از دواج شما را شادباش می‌گویم.

ب- از کاری که کرده‌ام، پشیمانم و عذرخواهی می‌کنم.

۲-۱-۴- **کارگفت‌های تعهدی**، برای بیان تعهد گوینده نسبت به تحقق عملی در آینده. برای این کنش نماد CF را در نظر می‌گیریم (عرب یوسف‌آبادی و دیگران، ۱۳۹۱، ص ۱۲۹). در این نوع از کارگفت گوینده با سوگند خوردن، قول دادن و نظایر آن الزام انجام عمل یا ترک کاری را در آینده از جانب خود متعهد می‌شود. افعال نشان‌دهنده این نوع کارگفت عبارت‌اند از: قول دادن، ضمانت کردن، تعهد دادن، سوگند خوردن. هدف از این کارگفت تطبیق دادن جهان خارج با محتوای گزاره‌ای عمل آتی گوینده است (رجب‌زاده و دیگران، ۱۳۸۹، ص ۱۲۷)؛ مثال:

الف- من قول می‌دهم که در کنکور قبول شوم.

ب- سوگند می‌خورم تا آخرین قطره خون خودم از کشورم پاسداری کنم.

۲-۱-۵- **کارگفت‌های اعلانی**^۱، برای نام‌گذاری یک واقعه و اعلان یک رخداد؛ برای این کنش AF را به کار می‌گیریم (سرل، ۱۹۶۹، صص ۵۷-۶۱). در این کنش، شرایط تازه‌ای اعلام می‌شود. افعالی که شامل این کنش می‌شوند، عبارت‌اند از: اعلام کردن، منصوب کردن، نام‌گذاری کردن، لقب دادن و نظایر آن؛ مثال:

الف- من این دو نفر را زن و شوهر اعلام می‌کنم.

ب- من این کودک را علی می‌نامم.

۲-۲- **پیشینه تحقیق**

پیام رهبر معظم انقلاب پس از انتشار در سه سطح رسانه‌ها، مخاطبان و اندیشمندان مورد تحلیل قرار گرفته است؛ به‌عنوان مثال، ثمالی در مقاله‌ای با عنوان «پرده جهل جوانان اروپا و آمریکا و دیپلماسی فطرت رهبری» علل نگارش نامه را مورد جستجو و تفحص قرار داده است (ثمالی، ۱۳۹۳، صص ۹-۱۷). رضانی در مقاله‌ای با عنوان «وضعیت ویژه مغرب زمین» به بررسی فضای غرب به‌عنوان بستر پیام می‌پردازد و شرایطی مانند اسلام‌هراسی، توسعه‌فداست‌زدایی و هتاک‌علنی به ادیان توحیدی و غیره را وضعیت خاص این منطقه فرهنگی و جغرافیایی معرفی می‌کند. (رضانی،

(۱۳۹۳/۱۱/۶).

از دیگر سو، علم الهدی در مقاله‌ای با عنوان «اسلام را چگونه به جوانان غربی معرفی کنیم؟» معنای پیام رهبری را با تمسک به برخی از آیات قرآنی منعکس کرد (علم الهدی، ۱۳۹۳/۱۱/۶) و ظفر بنگاش، مدیر مؤسسه اندیشه اسلامی در تورنتو، در گفتگویی تحت عنوان «نامه رهبر انقلاب بسیار به‌موقع منتشر شد» به تحلیل محتوای مفهومی پیام پرداخت (بنگاش، ۱۳۹۳/۱۱/۱۱). مهدی‌پار نیز در مقاله‌ای با عنوان «بررسی نامه‌ای برای تواز منظر ارتباطاتی» به تحلیل و بررسی این نامه بر پایه نظریه‌های ارتباطی ماریپیچ سکوت و هراس اخلاقی استنکو پرداخته است. (مهدی‌پار، ۱۳۹۳/۴/۱۱).

در زمینه ادبیات نظری این پژوهش؛ یعنی نظریه کنش‌های گفتاری سرل و بررسی انواع آن در متون فارسی، نیز تحقیق‌هایی موجود است. در میان این آثار مقاله‌ای با عنوان «تحلیل متن‌شناسی زیارت‌نامه حضرت امام رضا علیه‌السلام بر پایه نظریه کنش گفتار» به قلم پهلوان‌نژاد و رجب‌زاده (۱۳۸۹) انجام‌شده که در نشریه مطالعات اسلامی: فلسفه و کلام به چاپ رسیده است. نویسندگان این مقاله نشان می‌دهند که از مجموع ۱۰۷ کنش گفتاری به‌کاررفته در این متن، کنش‌های عاطفی با ۳۸ مورد بیشترین و کنش‌های اعلامی با ۲۲ مورد کمترین تعداد را به خود اختصاص داده‌اند. مقاله دیگر، مقاله عرب یوسف‌آبادی، اختیاری، مرتضایی و بامشکی (۱۳۹۱) با عنوان «بررسی تطبیقی کنش‌های گفتاری مقامه «فی السکباج» از مقامات حمیدی با مقامه «المضیریه» از مقامات بدیع‌الزمان همدانی» است که در این پژوهش نویسندگان محتوای این دو مقامه را بر اساس نظریه کنش‌های گفتاری مقایسه می‌کنند و به این نتیجه می‌رسند که مقامه «فی السکباج» تقلید صرف از مقامه مضیریه نیست؛ بلکه قاضی حمیدالدین با گسترش حجم روایت خویش و با بهره‌گیری بیشتر و متنوع‌تر از کنش‌های گفتاری زبان موفق شده است که روایتی پویاتر از روایت بدیع‌الزمان همدانی به مخاطبان فارسی‌زبان ارائه دهد.

ایشانی و نعمتی قزوینی (۱۳۹۳) محتوای خطبه حضرت زینب سلام‌الله علیها در کوفه را بر اساس نظریه کنش گفتار مورد مطالعه قرار داده‌اند و نشان می‌دهند که در خطبه مذکور کدام‌یک از انواع کنش‌ها به‌کاررفته‌اند و بسامد کاربرد هر یک از انواع کنش‌ها در خطبه مورد نظر چگونه است.

با جستجو در پیشینه تحقیقات درباره نامه رهبری می‌توان گفت تاکنون هیچ‌یک از پژوهشگران به بررسی کارگفت زبان نامه رهبر معظم انقلاب به جوانان اروپا و آمریکا

نپرداخته‌اند؛ در نتیجه این نخستین پژوهشی است که از منظر کارگفت به مطالعه زبان این نامه می‌پردازد.

۲-۳- گسترش‌های حقوقی و اجتماعی نگارش نامه

۲-۳-۱- گسترش اسلام‌هراسی ساختمان‌دو در غرب و نقض حقوق بشری مسلمانان

اسلام‌هراسی که در زبان انگلیسی (Islamophobia) خوانده می‌شود از ترکیب دو کلمه اسلام حرف مابعد کلاسیک (O) و کلمه (phobia) به معنای ترس یا بی‌زاری نامعقول از چیزی تشکیل شده است. اسلام‌هراسی ترسی واهی در میان سیاست‌مداران و افراد عادی است؛ مبنی بر این که دنیای اسلام به‌طور اعم و مسلمانان مقیم کشورهای غربی به‌طور اخص منشأ تهدید و خطر برای مردم، فرهنگ و تمدن غربی تلقی می‌شوند. این ترس نامعقول و واهی از اسلام و مسلمانان به ناشکیبایی ضد مسلمانان کشورهای غربی دامن زده است (سید امامی و حسینی فائق، ۱۳۹۰، ص ۱۰۱).

کاربرد واژه اسلام‌هراسی به چند دهه اخیر بازمی‌گردد، (Fredman, 2006, p121)، در پس‌زمینه اسلام‌ستیزی علل مختلف تاریخی، فرهنگی، مذهبی، سیاسی و روان‌شناختی وجود دارد. به‌طور کلی اسلام‌هراسی بر این مطلب دلالت دارد که اسلام هیچ اشتراکی با دیگر مذاهب و فرهنگ‌ها ندارد؛ یک دین خشونت‌بار، متحجر و نابردبار است و تمدن اسلامی نسبت به تمدن غربی در درجه پایین‌تری قرار دارد. بر این اساس، مسلمانان همواره تهدیدکننده ارزش‌های ملی و فرهنگ غربی معرفی می‌شوند. (Runnymede Trust, 1997, p 1)

شکل‌گیری فضای ضد اسلامی و ضد مسلمانان در کشورهای غربی که توسط سیاست‌مداران و دولت‌های غربی و رسانه‌ها تقویت می‌شود، منجر به سخت شدن شرایط زندگی برای مسلمانان شد و بدیهی است که این فضا زمینه را برای اعمال پیش‌دآوری و تبعیض ضد مسلمانان بیشتر کرده است. امروزه این فضای ضد اسلامی تا حدی پیش‌رفته که در برخی از پژوهش‌ها اسلام‌هراسی به‌عنوان یک شکل از عدم تساهل در کنار بیگانه‌هراسی و یهودستیزی شناخته شده است. برخی دیگر اسلام‌هراسی را شکل جدیدی از نژادپرستی در اروپا می‌دانند و مدعی است که اسلام‌هراسی نیز مانند یهودی‌ستیزی، از سنخ بیگانه‌ترسی، نژادپرستی و عدم تساهل است. با فروپاشی شوروی (سابق) در سال ۱۹۸۹ و تک‌قطبی شدن جهان و پایان یافتن صوری جنگ سرد رسانه‌های غربی، به‌ویژه سینمای هالیوود، برای پر کردن خلأ بیگانه‌هراسی که همواره یکی از اهرم‌های ایدئولوژیک برای ایجاد هراس در جهان اسلام و سایر کشورهای وابسته و اتحاد و یکپارچگی در میان کشورهای غربی استعمارگر بوده است، خطر اسلام‌رابه‌عنوان یک قدرت نوظهور، جایگزین

خطر کمونیسم کردند (Roald, 2004, p53). در واقع پس از فروپاشی شوروی مهم‌ترین مرکز مقاومت علیه سیاست‌های نظام سرمایه‌داری جهان اسلام قلمداد شد و اندیشمندان غربی با طراحی نظریه‌های مانند پایان تاریخ و برخورد تمدن‌ها به این موضوع دامن زدند. هانتینگتون در نظریه برخورد تمدن‌ها که به جهان پس از فروپاشی بلوک شرق نظر دارد، سخن از شکل‌گیری تمدن‌های نوظهور به میان آورده است. وی از میان تمدن‌های موجود، خطرناک‌ترین تمدن برای مواجهه با غرب را تمدن اسلامی می‌داند. از دید وی، جهان غرب باید به گونه‌ای این تمدن را مهار کند. (هانتینگتون، ۱۳۸۶، ص ۱۷۹) با توجه به آنچه گفته شد، در دنیای کنونی رسانه‌های جمعی، با قدرت بسیار زیاد و نفوذ چشم‌گیر، اذهان عمومی را به هر سو که بخواهند سوق می‌دهند و اربابان رسانه‌های غربی از این ابزار برای رسیدن به هدف خویش از آن سود می‌جویند. بعد از حادثه انفجار برج‌های دوقلوی مرکز تجارت جهانی در نیویورک، موج خبری رسانه‌ها به مسلمانان به خصوص مسلمانان غرب هجوم برد و موضوع‌های این اخبار تنها حول محور جنگ علیه ترور می‌چرخید. (Poole & Richardson, 2006, p 123)

پیامد اولیه اسلام هراسی در جوامع غربی برای مسلمانان محرومیت نظام‌مند آنان از حقوق انسانی خویش است. به گونه‌ای کنوانسیون اروپایی حقوق بشر در مورد مسائل اساسی مربوط به جامعه مسلمانان، سیاست‌های پناهندگی، کنترل مهاجرت و همکاری‌های پلیسی با حفظ حریم خصوصی افراد سکوت کرده است و گروه اروپایی حقوق بشر و دادگاه اروپایی حقوق بشر مبنایی برای قضاوت درباره این مسائل ندارد. این کنوانسیون با وجود آن که حقوق گروه‌هایی مانند هم‌جنس‌گرایان و طرفداران سقط جنین را به رسمیت شناخته است؛ اما به حقوق مسلمانان به عنوان بزرگ‌ترین اقلیت توجهی نکرده است و در نتیجه بسیاری از شکایت‌های مسلمانان اصولاً بر اساس قوانین مذکور قابل طرح در کمیسیون حقوق بشر نیست. بر اساس گزارش کمیسیون حقوق بشر اسلامی از میان بیش از ۲۰۰۰ موردی که به کمیسیون اروپایی حقوق بشر گزارش شده ۱۴۵۰ قابل طرح در کمیسیون تشخیص داده نشده و تنها ۴۱ پرونده در دادگاه مطرح شده است (سید امامی و حسینی فائق، ۱۳۹۰، ص ۱۱۲)؛ علاوه بر این، در کشور بریتانیا بعد از قانون جدید ضد تروریسم در ۲۰۰۶، تعداد زیادی از مسلمانان بی‌گناه دستگیر و پس از بازجویی بدون آن که اتهامی متوجه آن‌ها باشد، آزاد شدند. (IHF, 2005, 145)

۲-۳-۲- تعهد شرعی اشاعه دین اسلام بر پایه اصل آزادی

یکی از تعهدات حکومت اسلامی تبلیغ و اشاعه دین بر پایه تعقل و اختیار است قرآن در آیات زیادی می‌فرماید: «ای پیامبر وظیفه تو ابلاغ است نه اجبار و اکراه، هر کس

خواست پیروی کند و هر کس نخواست پیروی نکند» (آل عمران: ۱۹). اگرچه، اعتقاد به مکتب توحیدی اسلام، نفی همه طاغوت‌ها و معبودها و قدرت‌های شیطنانی است و این قبول ربوبیت پروردگار به همراه پذیرش اصل آزادی انتخاب راه درست از نادرست، دشواری‌های فراوانی دارد که باید برای آن برنامه‌ریزی و صبوری کرد. این نوع از صبر و تأنی از اصول اولیه‌ای است که انبیای الهی بدون بهره‌مندی از آن هرگز موفق به انجام رسالت خویش نمی‌شدند؛ بر این اساس حق انتخاب بر اساس تدبیر و تعقل و بصیرت و آگاهی یکی از امتیازات دین مبین اسلام است. اسلام، تبلیغات خود را بر اساس آزادی و از طریق منطق و موعظه استوار کرده است. پیامبر اسلام (ص) در یک روز چند نامه به چند نقطه جهان از جمله امپراتور روم و ایران و پادشاه حبشه و شام و یمامه فرستادند. در تمام این نامه‌ها دعوت ایشان بر اساس ارشاد و هدایت بود نه اکراه و اجبار و یا تهدید و تطمیع؛ بنابراین، شیوه دعوت آن حضرت نسبت به اهل کتاب دعوت به مشترکات بود (قرائتی، ۱۳۹۲، ص ۱۱). این شیوه صحیح تبلیغ اسلام پس از ایشان سنتی حسنه شد؛ به گونه‌ای که اغلب حق‌جویان و بزرگان دین مبین اسلام نیز در راستای عمل به این تعهد قرآنی، مخالفان را به تحقیق و تعقل آگاهانه درباره اسلام از طریق منابع اصیل و زندگی پیامبر دعوت کردند و بر حق آزادی مذهبی به‌عنوان یکی از بارزترین مصادیق حقوق بشر تأکید می‌ورزیدند که بر اساس آن هر فردی حق دارد آگاهانه و بدون اجبار دین اسلام را قبول کند.

۳- روش‌شناسی پژوهش

روش مورد استفاده در این پژوهش روش تحلیل محتواست و واحد تحلیل، مضمون در نظر گرفته شده است که شامل گزاره‌ای^۱ است که یک کنش را القا می‌کند. برای نمایش هدفمند کارگفت، تعداد هریک از انواع کنش‌ها و بسامد حضور آن‌ها با جدول و نمودار نشان داده شده است. برای انجام این بررسی ابتدا نامه را به کوچک‌ترین اجزای معنادار تقسیم می‌کنیم. این اجزای کوچک معنادار که مبنای مقایسه ما قرار خواهند گرفت، «گزاره» نامیده می‌شوند. «گزاره، واحد بنیادین روایت و متشکل از یک موضوع و محمول است که به انعکاس چنین وضعیت‌هایی می‌پردازد: X, Y است... X, Y را انجام می‌دهد... گزاره‌ها در سطحی بالاتر با ارتباط زمانی، مکانی در پیشرفت‌ها به هم می‌پیوندند» (Prince, 2003, p80).

در بخش قبل برای هر دسته از کارگفت‌ها تعریف خلاصه شده‌اش در چند کلمه به همراه نماد یا رمزگانش ارائه شده است. کاربرد رمزگان‌ها به ما کمک می‌کند که برای

جلوگیری از اطاله کلام، ساختار این متن را از طریق رمزگان‌هایش باهم مقایسه کنیم. پس از تقطیع نامه به چهل و یک گزاره، آن‌ها را بر اساس نمادهای مربوط به نظریه کارگفت دسته‌بندی می‌کنیم. جدول‌های بخش بعد تصویر واضحی را از حضور و غیبت کارگفت در این نامه ارائه می‌دهد.

۴- تحلیل آماری انواع کارگفت در نامه مقام معظم رهبری

اگر این نکته مورد پذیرش باشد که زبان بیش از آنچه آشکار می‌سازد، پنهان می‌سازد و این آشکار و پنهان کردن‌ها هدفمند است، با تجزیه و تحلیل‌های آماری کارگفت زبان می‌توان به درک بیشتر و عمیق‌تری از متون دست یافت. با توجه به این مسئله در این قسمت سعی شده است با بررسی و تحلیل بسامدی انواع کارگفت و مقایسه آن‌ها اهداف مقاله محقق و فهم بهتری از نامه ارائه شود. در زیر جدول‌های آرایش انواع کارگفت در نامه مقام معظم رهبری به ترتیب ارائه شده‌اند:

الف) جدول مربوط به آرایش کارگفت‌های تصریحی یا اظهاری (FR)

تعداد	گزاره‌های تصریحی
۱	حوادث اخیر در فرانسه و وقایع مشابه در برخی دیگر از کشورهای غربی مرا متقاعد کرد که درباره آن‌ها مستقیماً با شما سخن بگویم.
۴	من شما جوانان را مخاطب خود قرار می‌دهم؛ نه به این علت که پدران و مادران شما را ندیده می‌انگارم، بلکه به این سبب که آینده ملت و سرزمینتان را در دستان شما می‌بینم و نیز حس حقیقت‌جویی را در قلبهای شما زنده تر و هوشیارتر می‌یابم.
۲	همچنین در این نوشته به سیاستمداران و دولتمردان شما خطاب نمی‌کنم، چون معتقدم که آنان آگاهانه راه سیاست را از مسیر صداقت و درستی جدا کرده‌اند.
۲	سخن من با شما درباره اسلام است و به‌طور خاص، درباره تصویر و چهره‌ای که از اسلام به شما ارائه می‌گردد.
۲	از دو دهه پیش به این سو - یعنی تقریباً پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی - تلاشهای زیادی صورت گرفته است تا این دین بزرگ، در جایگاه دشمنی ترسناک نشانده شود.
۱	تحریک احساس رعب و نفرت و بهره‌گیری از آن، متأسفانه سابقه‌ای طولانی در تاریخ سیاسی غرب دارد.
۲	من در اینجا نمی‌خواهم به «هراس‌های» گوناگونی که تاکنون به ملت‌های غربی القاء شده است، پردازم.

تعداد	گزاره‌های تصریحی
۲	شما خود با مروری کوتاه بر مطالعات انتقادی اخیر پیرامون تاریخ، می‌بینید که در تاریخ نگاری‌های جدید، رفتارهای غیر صادقانه و مزورانه دولتهای غربی با دیگر ملتها و فرهنگهای جهان نکوهش شده است.
۱	تاریخ اروپا و آمریکا از برده‌داری شرمسار است.
۱	از دور استعمار سرافکنده است.
۱	از ستم بر رنگین‌پوستان و غیر مسیحیان خجل است.
۲	محققین و مورخین شما از خونریزی‌هایی که به نام مذهب بین کاتولیک و پروتستان و یا به اسم ملیت و قومیت در جنگهای اول و دوم جهانی صورت گرفته، عمیقاً ابراز سرافکنندگی می‌کنند.
۱	این به خودی‌خود جای تحسین دارد.
۱	هدف من نیز از بازگو کردن بخشی از این فهرست بلند، سرزنش تاریخ نیست.
۲	شما به خوبی میدانید که تحقیر و ایجاد نفرت و ترس موهوم از «دیگری»، زمینه مشترک تمام آن سودجویی‌های ستمگرانه بوده است.
۲	من اصرار نمی‌کنم که برداشت من یا هر تلقی دیگری از اسلام را بپذیرید.
۱	می‌گویم.

ب) جدول مربوط به آرایش کارگفت‌های ترغیبی (FD)

تعداد	گزاره‌های ترغیبی
۱	چرا وجدان عمومی در غرب باید همیشه با تأخیری چند ده‌ساله و گاهی چند صدساله بیدار و آگاه شود؟
۱	چرا بازنگری در وجدان جمعی، باید معطوف به گذشته‌های دور باشد نه مسائل روز؟
۱	چرا در موضوع مهمی همچون شیوه برخورد با فرهنگ و اندیشه اسلامی، از شکل‌گیری آگاهی عمومی جلوگیری می‌شود؟
۱	چرا سیاست قدیمی هراس‌افکنی و نفرت پراکنی، این بار با شدتی بی‌سابقه، اسلام و مسلمانان را هدف گرفته است؟

تعداد	گزاره‌های ترغیبی
۱	چرا ساختار قدرت در جهان امروز مایل است تفکر اسلامی در حاشیه و انفعال قرار گیرد؟
۱	مگر چه معانی و ارزشهایی در اسلام، مزاحم برنامه قدرتهای بزرگ است؟
۱	چه منافعی در سایه تصویرسازی غلط از اسلام، تأمین میشود؟
۱	آیا تاکنون خود مستقیماً به قرآن مسلمانان مراجعه کرده‌اید؟
۱	آیا تعالیم پیامبر اسلام (صلی‌الله علیه و آله و سلم) و آموزه‌های انسانی و اخلاقی او را مطالعه کرده‌اید؟
۱	آیا تاکنون به جز رسانه‌ها، پیام اسلام را از منبع دیگری دریافت کرده‌اید؟
۲	آیا هرگز از خود پرسیده‌اید که همین اسلام، چگونه و بر مبنای چه ارزشهایی طی قرون متمادی، بزرگترین تمدن علمی و فکری جهان را پرورش داد و برترین دانشمندان و متفکران را تربیت کرد؟
۱	از شما می‌خواهم از روشنفکران خود بپرسید. اکنون من می‌خواهم از خود بپرسید.
۱	خواسته اول من این است که درباره انگیزه‌های این سیاه نمایی گسترده علیه اسلام پرسش و کاوش کنید.
۱	خواسته دوم من این است که در واکنش به سیل پیشداوری‌ها و تبلیغات منفی، سعی کنید شناختی مستقیم و بی‌واسطه از این دین به دست آورید.
	منطق سلیم اقتضا میکند که لاقابل بدانید آنچه شمارا از آن میگریزانند و میترسانند، چیست و چه ماهیتی دارد.
۱	اجازه ندهید این واقعیت پویا و اثرگذار در دنیای امروز، با اغراض و اهداف آلوده به شما شناسانده شود.
۱	اجازه ندهید ریاکارانه، تروریست‌های تحت استخدام خود را به‌عنوان نمایندگان اسلام به شما معرفی کنند.
۱	اسلام را از طریق منابع اصیل و مأخذ دست اول آن بشناسید.
۱	با اسلام از طریق قرآن و زندگی پیامبر بزرگ آن (صلی‌الله علیه و آله و سلم) آشنا شوید.
۱	من از شما می‌خواهم اجازه ندهید با چهره پردازی‌های موهن و سخیف، بین شما و واقعیت، سد عاطفی و احساسی ایجاد کنند و امکان داوری بی‌طرفانه را از شما سلب کنند.

تعداد	گزاره‌های ترغیبی
۱	امروز که ابزارهای ارتباطاتی، مرزهای جغرافیایی را شکسته است، اجازه ندهید شما را در مرزهای ساختگی و ذهنی محصور کنند.
۱	بنابراین، این فرصت را برای فهم صحیح و درک بدون پیشداوری از اسلام از دست ندهید تا شاید به یمن مسئولیت‌پذیری شما در قبال حقیقت، آیندگان این برهه از تاریخ تعامل غرب با اسلام را با آزردهی کمتر و وجدانی آسوده‌تر به نگارش درآورند.

ج) جدول مربوط به آرایش کارگفت‌های عاطفی (FE)

تعداد	گزاره‌های عاطفی
۱	حوادث اخیر در فرانسه و وقایع مشابه در برخی دیگر از کشورهای غربی مرا متقاعد کرد.
۱	تحریک احساس رعب و نفرت و بهره‌گیری از آن، متأسفانه سابقه‌ای طولانی در تاریخ سیاسی غرب دارد.
۱	من در اینجا مایلم بپرسم.

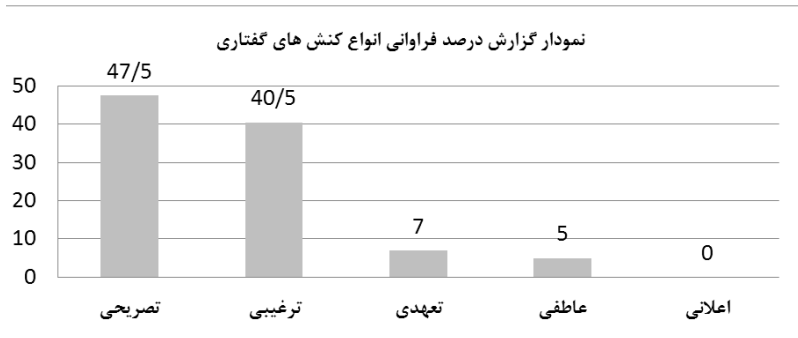
د) جدول مربوط به آرایش کارگفت‌های تعهدی (FC)

تعداد	گزاره‌های تعهدی
۲	اگرچه هیچ‌کس به‌صورت فردی نمیتواند شکافهای ایجادشده را پر کند، اما هر یک از شما میتواند به‌قصد روشنگری خود و محیط پیرامونش، پلی از اندیشه و انصاف بر روی آن شکافها بسازد.
۱	این چالش از پیش طراحی شده بین اسلام و شما جوانان، اگرچه ناگوار است؛ اما میتواند پرسش‌های جدیدی را در ذهن کنجکاو و جستجوگر شما ایجاد کند.
۱	تلاش در جهت یافتن پاسخ این پرسش‌ها، فرصت مغتنمی را برای کشف حقیقت‌های نو پیش روی شما قرار می‌دهد

جدول گزارش تکثیر انواع کارگفت در نامه مقام معظم رهبری

کنش	اعلانی	عاطفی	تعهدی	ترغیبی	تصریحی
فراوانی	۰	۳	۴	۲۴	۲۸
درصد	۰	۵٪	۷٪	۴۰٪	۴۷٪

از تحلیل بسامد این جدول‌ها برمی‌آید که کمترین کارگفت استفاده‌شده در این جدول‌ها کارگفت اعلانی (FA) مربوط به نام‌گذاری یک واقعه و اعلان یک رخداد است که در هیچ پیرفتی از این نامه حضور ندارد. دلیل این امر این است که متن موردنظر، متنی سیاسی است و بافت مکانی و زمانی آن برای نام‌گذاری یک واقعه و اعلان یک رخداد مناسب نیست. بیشترین میزان حضور مربوط به کارگفت تصریحی یا اظهاری (FR) است. از آنجاکه این کارگفت برای بیان یک واقعه یا گزارش از یک فرآیند است و در متن سیاسی موردنظر مباحث به شیوه توضیح امور اجتماعی و سیاسی و ملموس کردن آن برای مخاطب اظهار می‌شود، در اغلب پیرفتها حضور پررنگی دارد.

۵- نتیجه‌گیری

موضوع نامه مقام معظم رهبری درباره اسلام و به‌طور خاص، درباره تصویری است که از اسلام به عموم جوانان در اروپا و آمریکای شمالی ارائه‌شده است. این پیام پس از انتشار در سطح رسانه‌ها، مخاطبان و اندیشمندان مورد تحلیل قرار گرفته است؛ ولی تاکنون هیچ‌یک از منتقدان و پژوهشگران به بررسی بلاغت ادبی این نامه نپرداخته‌اند؛ در نتیجه این مقاله نخستین پژوهشی است که از منظر بلاغت ادبی نوین به مطالعه زبان نامه رهبر انقلاب می‌پردازد؛ بنابراین ابتکار این نوشته در تبیین بهتر پیام‌ها و اهداف نامه مقام معظم رهبری، بررسی فنون زبانی و بلاغی این متن است که با ارائه نتایج آن، شیوه بیان اهداف اصلی نامه از طریق کارگفت‌ها مشخص می‌شود.

از آنجاکه با استفاده از این رویکرد می‌توان به تحلیل کارگفت‌های هر نوع متنی؛ به‌ویژه متون سیاسی و دینی پرداخت و لایه‌های پنهان چنین متونی را از این زاویه آشکار ساخت، نتایج به‌دست‌آمده از این پژوهش کمک مؤثری در کشف لایه‌های پنهانی موجود در این نامه و تبیین اغراض نویسنده آن دارد؛ زیرا زبان بیش از آنچه

آشکار می‌سازد، پنهان می‌سازد و این آشکار و پنهان کردن‌ها هدفمند است، در نتیجه با تجزیه و تحلیل‌های آماری کارگفت زبان در هر متن؛ به‌ویژه متون سیاسی می‌توان به درک بیشتر و عمیق‌تری از اهداف نویسنده آن متن دست یافت.

بر اساس بررسی و مقایسه داده‌های موجود در جدول‌های مربوط به آرایش کارگفت و فراوانی آن‌ها در نامه موردنظر، این نتایج حاصل شد که:

- کارگفت اظهاری، کارگفت پایه در زبان این پیام است؛ زیرا این کارگفت برای بیان یک واقعه یا گزارش از یک فرآیند است و در متن سیاسی موردنظر مباحث به شیوه توضیح امور و ملموس کردن آن برای مخاطب عام اظهار می‌شود؛ در واقع درصد بالای کارگفت‌های اظهاری اثبات می‌کند که نویسنده برای تبیین مبانی اعتقادی خویش و آشنا کردن مخاطب ناآگاه از اسلام از شگرد تبیین و اظهار سودجسته و فرصت به وجود آمده از طریق ارتباط مکاتبه‌ای را در خدمت پیام‌رسانی و تبلیغ اندیشه‌اش قرار داده است. یافته‌های این بخش از پژوهش به‌وضوح جنبه اطلاع‌رسانی و تبلیغی نامه را اثبات می‌کند.

- پس از کارگفت اظهاری، بیشترین تعداد حضور مربوط به کارگفت‌های ترغیبی (FD) است که بیانگر تقاضا، صدور دستور، ارائه پیشنهاد یا طرح پرسش هست. بسامد این کارگفت پس از ملموس کردن امر، نشان‌دهنده این حقیقت است که نویسنده این متن با همه طرفندهای زبانی آشنا بوده و از زبان با بالاترین ظرفیت ممکن بهره گرفته است تا مخاطب خویش را به تفکر و تأمل وادارد و سوی فکری او را از سلطه تفکر حاکم و غالب جامعه‌اش تغییر دهد.

- کمترین کارگفت استفاده‌شده در این جدول‌ها کارگفت اعلانی (FA) مربوط به نام‌گذاری یک واقعه و اعلان یک رخداد است که در هیچ پیرفتی از این نامه حضور ندارد.

امید است نتایج این پژوهش مقدمه‌ای باشد، برای انجام پژوهش‌های عالمانه در تحلیل ابعاد مختلف این نامه مقام معظم رهبری باشد و محققان با استفاده از شیوه‌ها و روش‌های تحلیل متنوع به این کار اقدام نمایند.

منابع

قرآن کریم

الف) مقاله‌ها

۱. ایشان، طاهره؛ نعمتی قزوینی، معصومه. (۱۳۹۳). «تحلیل خطبه حضرت زینب سلام‌الله علیها در کوفه بر اساس نظریه کنش‌گفتار سرل». فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث سفینه. سال دوازدهم. شماره ۴۵ «ویژه حدیث». صص: ۵۱ - ۲۵
۲. پهلوان نژاد، محمدرضا؛ اصبهانانی، لیدا. (۱۳۸۷ ش). «بررسی کنش‌های گفتار در سخنرانی‌های رؤسای جمهور ایران و آمریکا شهریور ۱۳۸۵»، مجله پژوهش‌های خارجی نشریه دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز. شماره ۲۰۸. سال ۵۱، صص: ۲۴-۱.
۳. چاوشیان، حسن. (۱۳۸۷). «زبان‌شناسی و تحلیل گفتمان». مجله ادب پژوهی. شماره ۴. صص: ۱۳۹-۱۱۷.
۴. الحجار، محمد حمدی. (۱۳۸۲). «عملیات روانی آمریکا علیه کشورهای اسلامی». فصلنامه عملیات روانی. سال اول. شماره ۳. صص: ۶۷-۸۱.
۵. رجب‌زاده، مهدی؛ پهلوان نژاد، محمدرضا؛ فخر روحانی، محمدرضا. (۱۳۸۹). «تحلیل متن‌شناسی زیارت‌نامه حضرت امام رضا علیه‌السلام بر پایه نظریه کنش‌گفتار». مطالعات اسلامی: فلسفه و کلام. سال چهل و دوم. شماره پیاپی ۸۵/۲. پاییز و زمستان. صص ۱۲۱-۱۳۹.
۶. ساجدی، ابوالفضل. (۱۳۸۱). «نظریه کنش‌گفتاری جان آستین و فهم زبان قرآن». قبسات. شماره ۲۵. صص: ۱۲۳-۱۲۲.
۷. سلیمی نوه، اصغر. (۱۳۸۳). «گفتمان در اندیشه فوکو». کیهان فرهنگی. شماره ۲۱۹. صص: ۵۵-۵۰.
۸. سید امامی، کاووس؛ حسینی فائق، سید محمد مهدی. (۱۳۹۰). «زمینه‌های رشد اسلام هراسی ساختمان در بریتانیا». دو فصلنامه علمی - پژوهشی دانش سیاسی. سال هفتم. شماره دوم: پیاپی ۱۴. صص: ۱۳۲-۹۹.
۹. عرب یوسف آبادی، فائزه؛ اختیاری، زهرا؛ مرتضایی، سید جواد؛ بامشکی، سمیرا. (۱۳۹۱). «بررسی تطبیقی کنش‌های گفتاری مقامه «فی السکاج» از مقامات حمیدی با مقامه «المضیریه» از مقامات بدیع‌الزمان همدانی». مجله ادبیات تطبیقی. شماره ۷. صص: ۱۴۷-۱۲۵.

ب) کتاب‌ها

۱۰. هانتیکتون ساموئل. (۱۳۸۶). نظریه برخورد تمدن‌ها. ترجمه: مجتبی امیری. تهران: وزارت امور خارجه.

۱۱. قرائتی، محسن. (۱۳۹۲). قرآن و تبلیغ. تهران: موسسه تحقیقات و نشر معارف اهل‌البيت (ع)، (نسخه الکترونیکی).
۱۲. صفوی، کوروش. (۱۳۷۹). درآمدی بر معنی‌شناسی. چ ۳. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
۱۳. سرل، جان آر. (۱۳۸۷ ش). افعال گفتاری. ترجمه: عبداللهی، محمدعلی، چ ۲. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

ج) منابع اینترنتی

۱۴. اوزوگو، یاوز. «استقبال مثال‌زدنی مخاطبان برون‌مرزی ایرنا از نامه رهبر انقلاب». ایرنا. ۱۳۹۳/۱۱/۲۰
<http://www.irna.ir/fa/New>
۱۵. برت، کوین. «رهبر ایران به جوانان غربی: به خودتان فکر کنید». وترانس تودی. ۲۰۱۵/۰۱/۲۱
<http://www.veteranstoday.com/2015/01/21/>
 khamenei
۱۶. بنگاش، ظفر. «نامه رهبر انقلاب بسیار به موقع منتشر شد». تسنیم. ۱۳۹۳/۱۱/۱۱
<http://www.tasnimnews.com/Home/Single/636497>
۱۷. توحیدیان، زهرا. (۱۳۹۳) «بررسی ۴ طیف واکنش کاربران فضای مجازی به نامه رهبر انقلاب». نسیم، ۱۳۹۳/۱۱/۸
<http://www.nasimonline.ir/detail/News/974188/136>
۱۸. ثمالی، امیرحسین. (۱۳۹۳). «پرده جهل جوانان اروپا و آمریکا و دیپلماسی فطرت رهبری». ویژه‌نامه دیپلماسی فطرت. اندیشکده برهان. صص ۹-۱۷
<http://rasekhoon.net/article/show/1023091>
۱۹. خبرگزاری ایرنا. ۹۳/۱۱/۲۰
<http://www.irna.ir/fa/News/81499752>
۲۰. رضائی، رضا. (۱۳۹۳). «وضعیت ویژه مغرب زمین». پایگاه دفتر حفظ و نشر آثار رهبری. ۱۳۹۳/۱۱/۶
<http://farsi.khamenei.ir/others-note?id=28789>
۲۱. مرادی، محمد. (۱۳۹۳). «برداشت‌گزینشی غرب از نامه رهبر معظم انقلاب به جوانان غربی». فارس. ۱۳۹۳/۱۱/۰۸
<http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13931107001734>
۲۲. مهدی‌یار، میثم. (۱۳۹۳). «بررسی نامه‌ای برای تو از منظر ارتباطاتی». پایگاه علوم اجتماعی اسلامی ایران. ۱۳۹۳/۴/۱۱
www.ejtemaee.ir

د) منابع لاتین

23. Fredman, Sandra. (2006). **Discrimination and Human Rights**, Oxford:University Press.
24. Green, Keith&LeBihan, Jiil. (1991). **Critical Theory and Practice: A course**

- book. London and New York: Routledge.
25. IHF. (2005). **Intolerance and Discrimination against Muslims in the EU: Developments since September 11**. Report by the International Helsinki, Federation for Human Rights (IHF).
26. Levinson,. (1997) **S.C.Pragmatics**. New York: Cambridge University Press.
27. poole, Elizabeth&Richardson,John E. (2006).**Muslims and the News Media**.London: IB Tauris.
28. Prince, Gerald. (2003).**A Dictionary of Narratology**. Lincoln &London:University of Nebraska Press.
29. Roald, Anne Sofie. (2004).**NewMuslims in the European Context: The Experience of Scandinavian Converts**.Leiden: Brill.
30. Runnymede Trust (1997). **Islamophobia: A Challenge for Us All**. London: The Runnymede Trust.
31. Searl, John & Simpson, Paull. (1969).**Speech acts:An Essay in the philosophy of language**. Cambridge: Cambridge University Press

